Ομήρου, *Ιλιάδα*
«Η συνάντηση Αχιλλέα Θέτιδας»
(Ραψωδία Α, στ. 350-431) [σελ. 1]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΔΟΜΗ

- **Το κλάμα και η δέηση του Αχιλλέα στη Θέτιδα** (στ. 350-357)

- Η εικόνα του πανίσχυρου άντρα που κλαίει δεν είναι ασύμβατη για έναν επικό ήρωα. Η ηρωική διάσταση δεν αίρεται, απλώς παραμερίζεται. Ο ποιητής επιλέγει την **ακρογιαλιά ως τόπο προσευχής**:
  α) Για να μην ακούσει τον Αχιλλέα κανείς.
  β) Για να έχει αυτοσυγκέντρωση την ώρα της προσευχής.
  γ) Ο Αχιλλέας κάνει μια δέηση για κακό, που δεν πρέπει να εξουδετερωθεί με την αντιδέηση (= αντίθετη δέηση για το ίδιο πράγμα) κάποιου άλλου.
  δ) Η Θέτιδα είναι θεότητα της θάλασσας.

- Στην **προσευχή του ο Αχιλλέας**:
  α) Εκφράζει έμμεσα παράπονο για τη λιγόχρονη ζωή του.
  β) Εκφράζει το μεγάλο του παράπονο για την προσβολή της τιμής του.
  γ) Αποδίδει στον Δία την ευθύνη για την ατίμωσή του.
  δ) Ο Αχιλλέας δε γνωρίζει ότι θα πεθάνει πριν το τέλος του Τρωικού πολέμου. Ο ποιητής όμως διαμορφώνει τη μελλοντική εξέλιξη και υποβάλλει τη σχετική γνώση στο Αχιλλέα. Αντιστάθμισμα της ολιγόχρονης ζωής του ήρωα είναι η τιμή του. [Πρβλ. Άποψη: «Νέος απόλλυται όντινα θεός φιλεί.»]

- **Η άμεση εμφάνιση και το ενδιαφέρον της Θέτιδος** (στ. 358-364)

- στ. 363-364: Η Θέτιδα ως θεά βέβαια γνωρίζει, όμως η ερώτηση που θέτει δίνει
  α) ανθρώπινη διάσταση στο θέμα και
  β) εξυπηρετείται η ποιητική οικονομία (μιλά ο γιος της για το πρόβλημα - ακούγεται και η πλευρά του θιγμένου)

- **Τα παράπονα και το αίτημα του Αχιλλέα** (στ. 365-413)
  αφήγηση γεγονότωνπου προηγήθηκαν (στ. 365-393)
  Παρουσιάζει με υποκειμενικό τρόπο το περιστατικό. Δίνει την εντύπωση ότι αυτό στάθηκε η αιτία της διαμάχης με τον Αγαμέμνονα. Εξαίρει την πρωτοβουλία του να απευθυνθούν στον Κάλχαντα. Παραλείπει να αναφερθεί στη δική του αυθάδικη συμπεριφορά. Παρουσιάζεται αδικημένος, ατιμασμένος.

  διατύπωση του αιτήματος του Αχιλλέα (στ. 394-414)
  Ο Αχιλλέας παρακαλεί τη Θέτιδα να ζητήσει από τον Δία την αποκατάσταση της τιμής του με τη συντριβή των Αχαιών από τους Τρώες, πράγμα που θα δείξει την αξία του και την αδικία-προσβολή του Αγαμέμνονα απέναντί του. Στην αρχή το αίτημα παρουσιάζεται ανώδυνα (σαν φυσιολογική ανάγκη ενός παιδιού). Στη συνέχεια η απαίτηση γίνεται εγωιστική, εκδικητική, απάνθρωπη. Στόχος του Αχιλλέα είναι να πάρει εκδίκηση από τον Αγαμέμνονα.
  στ. 398-399: αρχή προσφοράς και ανταπόδοσης: η Θέτιδα έχει παρρησία μπροστά στον Δία, διότι τον είχε σώσει από μεγάλο όλεθρο όταν άλλοι Ολύμπιοι (Ήρα, Αθηνά, Ποσειδών) πήγαν να τον δέσουν. Η προσφορά της δημιουργεί υποχρέωση στον Δία να ανταποκριθεί στο άιτημά της (όμοια και ο Χρύσης ζητά ανταπόδοση από τον Απόλλωνα για τη συνολική του προσφορά στον θεό)

- **Η υπόσχεση της Θέτιδας** (στ. 414-431)
  στ. 416: αντιηρωικό ξέσπασμα της Θέτιδας
  Η αρχική επιφύλαξη (στ. 421) γίνεται βάσιμη ελπίδα και προϊδεάζει για νέες συμφορές στο ελληνικό στρατόπεδο (στ. 428)

Ομήρου, *Ιλιάδα*
«Η συνάντηση Αχιλλέα Θέτιδας»
(Ραψωδία Α, στ. 350-431) [σελ. 2]

Ι. ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Ο ανθρωπομορφισμός των θεών**
  Η Θέτιδα διαθέτει:
  α) ανθρώπινα γνωρίσματα: μάνα που υποφέρει και θρηνεί, θυμάται το μεγάλωμα του παιδιού της, παίρνει απερίφραστα το μέρος των Αχαιών, λειτουργεί με υποκειμενικά κριτήρια, διατυπώνει αντιηρωικές σκέψεις)
  β) θεϊκές ιδιότητες: εμφανίζεται σαν ομίχλη (παραμυθικό μοτίβο: οι μορφές των παραμυθιών έρχονται στον κόσμο σαν ομίχλη και σιγά σιγά παίρνουν ανθρώπινη μορφή. Εδώ χρησιμοποιείται ομίχλη και για τον πρόσθετο λόγο ότι πρόκειται για θεότητα της θάλασσας), γνωρίζει τι συμβαίνει στο στρατόπεδο, γνωρίζει τη μοίρα του παιδιού της, έχει τη δυνατότητα να προσεγγίσει τον Δία
- **Ο Αχιλλέας και η έννοια της τιμής**
  (στ. 354-355, 356-357): Ο Αχιλλέας θεωρεί την αποκατάσταση της τιμής του ως αντιστάθμισμα για την ολιγόχρονη ζωή του. Εκείνο που θλίβει τον Αχιλλέα δεν είναι η σύντομη ζωή, αλλά η ατίμωση που υφίσταται με την αφαίρεση του δώρου του. Το δώρο (αριστείο, γέρας) για τον ομηρικό ήρωα ήταν η ανταμοιβή και η αναγνώριση της ανδρείας του στη μάχη. Και η τιμή, αποτέλεσμα της ανδρείας του, δεν ήταν αξία ιδεατή, αλλά είχε και υλικό αντίκρυσμα (**αριστείον** = βραβείο, **γέρας** = λάφυρο).
- **Μάντις:** Ο ομηρικός άνθρωπος πίστευε ότι ο θεός αποκάλυπτε στο μάντη το θέλημά του κι εκείνος το εξηγούσε στη συνέχεια με το χρησμό του
- **Αρχή προσφοράς και ανταπόδοσης** (στ. 398-399): δημιουργεί υποχρεώσεις και στα δύο μέρη (Θέτιδα – Δίας)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:

- **Ικέτης**: «τα γόνατά του αγκάλιασε» (στ. 408): στην τυπική στάση ικεσίας ο ικέτης με το ένα χέρι άγγιζε το πηγούνι του προσώπου που ικέτευε και με το άλλο του αγκάλιαζε τα γόνατα.
- **χαλκόστρωτα δώματα** του Δία στον Όλυμπο
- **γέρας**, **αριστείο** (δώρο)

ΙΙ. ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- **Προοικονομία**
  στ. 354-355: προοικονομείται το αίτημα που θα υποβάλει ο Αχιλλέας στον Δία για αποκατάσταση της τιμής του
  στ. 396: προοικονομείται η «εξαργύρωση» (= ανταπόδοση) της ευεργεσίας της Θέτιδας στον Δία
  στ. 428: προοικονομούνται οι νέες συμφορές στο ελληνικό στρατόπεδο, εφόσον ο Δίας εισακούσει το αίτημα της Θέτιδας
- **Επιβράδυνση**
  = Καθυστέρηση της εξέλιξης της υπόθεσης με την παρεμβολή συνήθως μιας άλλης μικρής διήγησης) (στ. 365-393 & 424-427)
- **Ποιητική οικονομία** (ο σχεδιασμός της εξέλιξης της δράσης από τον ποιητή)
- **Ημέρες 12** (στ. 426: τυπικός αριθμός πολλαπλάσιο του 3)
- **Αντίθεση:** ο κατεξοχήν ήρωας του έπους κλαίει στην αγκαλιά της μητέρας του
- **Στερεότυπα επίθετα:** μέγας Αγαμέμνων, σεπτή μητέρα, μακροβόλος Φοίβος, γοργά καράβια, μαυροσύννεφος Κρονίδης, κραταιός Ατρείδης Αγαμέμνων, βροντοφόρος Δίας

ΙΙΙ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Θέτιδα: τρυφερή και συμπονετική μάνα // υποκειμενική, «άδικη» και προσηλωμένη στο συμφέρον του παιδιού της // τολμηρή και αποφασιστική μπροστά στον Δία // προς στιγμή κρατά αντι-ηρωική στάση

Αχιλλέας: ο τολμηρός ήρωας παρουσιάζεται σε μια στιγμή ανθρώπινης αδυναμίας οργισμένος, θλιμμένος και απαρηγόρητος, να κλαίει επικαλούμενος τη βοήθεια της μητέρας του // εκφράζει το ηρωικό ιδεώδες: πρώτη αξία για τον ήρωα είναι η «τιμή» του και μεγαλύτερος εξευτελισμός η «ατίμωση». Νιώθει αδικημένος, προσβεβλημένος, ατιμασμένος. // συμπεριφέρεται εγωιστικά και εκδικητικά εφόσον βάζει την αποκατάσταση της τιμής του και την προσωπική δικαίωσή έναντι του Αγαμέμνονα πάνω από το συλλογικό καλό των Αχαιών

Ομήρου, *Ιλιάδα*
«Η συνάντηση Αχιλλέα Θέτιδας»
(Ραψωδία Α, στ. 350-431) [σελ. 3]

Σύγκριση προσευχής Αχιλλέα & Χρύση:
Η προσευχή του Αχιλλέα (Α, στ. 353-357)
Η προσευχή του Χρύση (Α, στ. 37-42)

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

- Τόπος: ακρογιάλι
- Ικέτης: τόσο ο Χρύσης όσο και ο Αχιλλέας νιώθουν αδικημένοι
- Δέηση σε προστάτη θεό
- Αίτημα για κακό: και οι δύο ζητούν να πάρουν εκδίκηση για το κακό που τους έγινε
- Αρχή προσφοράς και ανταπόδοσης: ο Χρύσης υπενθυμίζει τις θυσίες που έχει κάνει & ο Αχιλλέας λέει στην μητέρα του να επικαλεστεί το καλό που έκανε στο Δία στο παρελθόν
- Άμεση ανταπόκριση του θεού: επιφάνεια και ενανθρώπιση Απόλλωνα & Θέτιδας

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- ο Αχιλλέας διαπράττει ύβρη
  ο Χρύσης εκφράζει δίκαιο αίτημα (εκπρόσωπος του Θεού – προσβολή του ίδιου του θεού)
- ο Αχιλλέας ζητά εκδίκηση για αποκατάσταση της τιμής του
  ο Χρύσης για προσωπικούς – συναισθηματικούς λόγους
- ο Αχιλλέας κάνει διάλογο, συζητάει το πρόβλημά του, έχει μεγάλη οικειότητα με τη θεά μάνα του
  ο Χρύσης κάνει μονόλογο